

L I T E R A T Ū R A

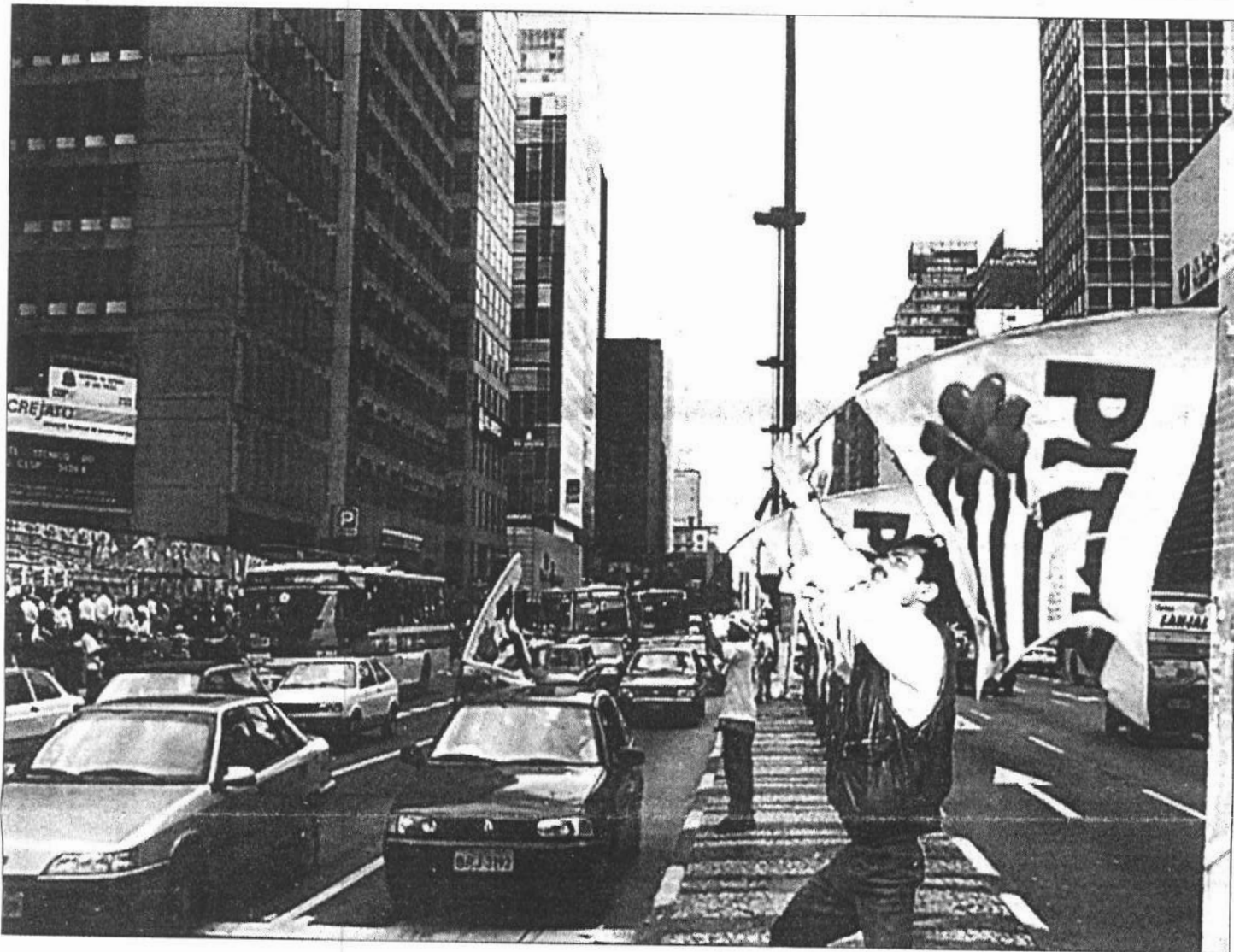
M Ā K S L A

M Ē M

Indekss 1055
 Abonēšana Ls0,80
 m ē n e s ī

VISĀS PASTA NODALĀS

Abonēšanas centrā «DIENA»
 a/s «Latvijas Krājbanka»
 s e k t o r o s
 Raiņa bulv. 31, Brīvības bulv. 21, Skolas ielā 14.

23. internacionālajā Sanpaulu biennālē

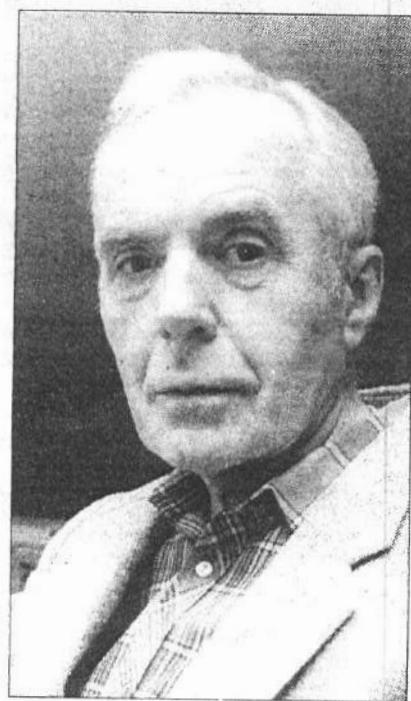
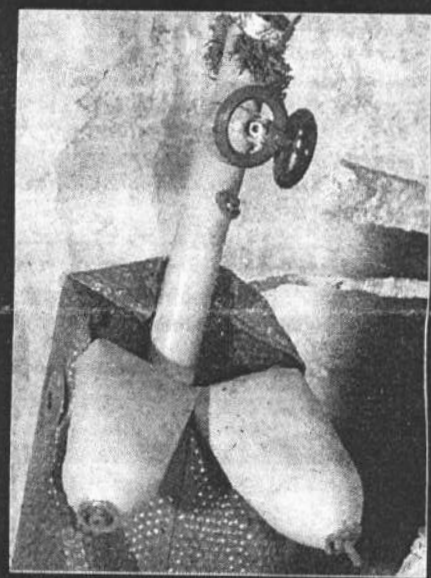
8., 9. lpp.

**Inteliģences
 apvienība
 nevaimanās**

2. lpp.

**Jāņa Einfelds
 Dons Žuans ir klāt**

6. lpp.

«Zāle bija pilna līdz pēdējai vietai, gaisā virmoja savāds augstspriegums, un es biju tikai sīka vienība šajā tūkstotī»

Intervija ar rakstnieku Hariju Gulbi.
 5. lpp.

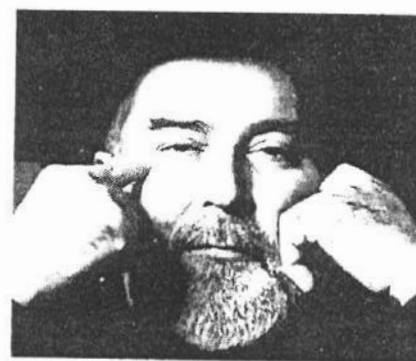
Antra Liedskalniņa: «Pasakiet, lūdzu, savai kundzei, ka es jūs nobučoju uz labā vaiga.»
 Alfrēds Čepānis: «Ar to es tagad lepošos.»

14.-15. lpp.

«Meli ir lielisks radošs akts»

Bigass Luna atzīstas LMM,
 15. lpp.

Jaunnedēļ!

**Saruna ar ASV
 vēstnieku Latvijā
 Lariju Neperu.**

«Meli ir lielisks radošs akts»

Bigas Luna Ferrarā.

Bigas Luna intervijā Lolītai Timofejevai Venēcijā

Es intervēju Lunu pēc viņa jaunās filmas «Bambola» («Lelle») vērtināšanas reklāmas kampaņas Venēcijas kinofestivālā. Filma tika demonstrēta ārpus konkursa, tās galvenajā lomā – itāliešu TV zvaigzne Valērija Marīni – slaida gaišmatē ar erotisku apaļumu pārplūdumu, seksa simbols, par kuru itāliešu vīrieši tik labprāt domā. Prese festivāla laikā izrādīja spāņu režisoram lielu uzmanību, liksmi komentējot filmā redzamos erotiskos kadrus. Tā nu kinoteātros «Lelle» pulcēja bezgala daudz skatītāju.

Luna nolika man tikšanos kādā baznīcā, kas pārveidota par izstāžu zāli. Tur pirms dažām dienām tika atklāta viņa gleznu izstāde. Ieradies pusstundu vēlāk, viņš palūdza mani pagaidīt vēl piecpadsmit minūtes, lai mierīgi varētu apskatīt savus darbus.

Hosē Huans Bigas Luna dzimis Barselonā 1946. gadā, kur dzīvo arī tagad. Pirmos panākumus guvis kā mēbeļu dizainers un interjerists. Nodibinājis «L'Estudio Gris» ar administrāciju Barselonā, Londonā un Milānā. Nepārtraucot darboties glezniecībā, viņš 70. gados pievērsās kino. Lunu daži vērtē kā puspomogrāfisku režisoru, citi – kā Luīsa Bunjuēla sekotāju. Visas viņa filmas tiek raksturotas kā provokatīvas, noteiktos stilistiskos rāmjos grūti iekļaujamas.

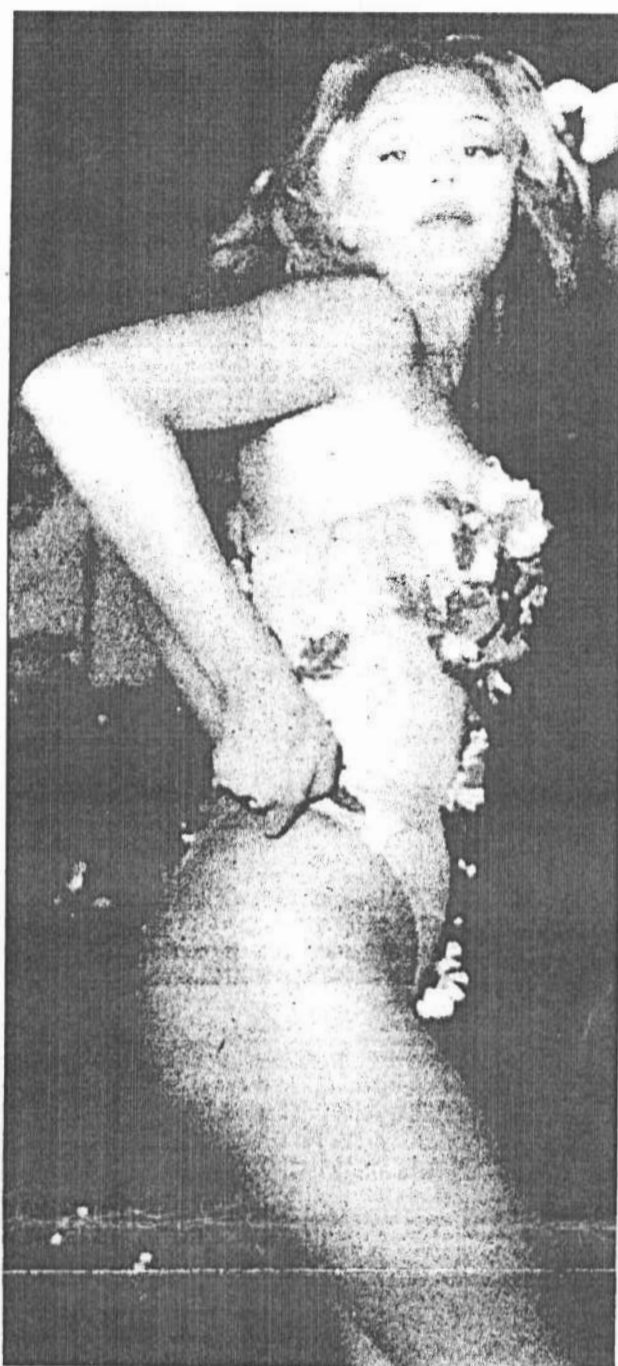
– Ko tev nozīmē radīt?

– Tas nozīmē atkailināties, lai uzvilktu jaunas drānas. Katra radīšana ir eksperiments – sasaistē ar visu, kas ir ap mums un kas cilvēku pozitīvi uzlādē. Profesionalisms – šis jēdziens mani nesaista. Kad man saka, ka esmu īsts profesionālis – un tā ir, to es zinu – tad man paliek nelābi. Mani interesē tikai tas, ka esmu mazliet traks. Es neesmu tradicionāls režisors, es esmu mākslinieks. Mani vairāk interesē mana mākslinieciskuma izpausme, profesionalisms ir kaut kāda shēma, protokols. Esmu režisors alķīmiķis. Kaut kad es kļūšu arī par dzejnieku un runāšu tikai cildenus vārdus.

– Tu neesi tikai režisors. Kāpēc vienlaikus ar filmēšanu turpini gleznot un nodarboties arī ar dizainu?

– Tāpēc, ka mani interesē attēla dzīve, enerģija, kas skrien cauri paradoksālām situācijām. Uzlikoju glezniecību kā komunikāciju, dažādu dimensiju apmaiņas un savstarpējas atkarības spēli. Man gribas filmēt, fotografēt, gleznot, rakstīt – strādāt, dažādi izpauzties.

Formulējums, ka kino esot visu mākslu sintēze, ir nepilnīgs. Tas, kas notika 60.–70. gados, proti, «kino ir literatūra,

Itāliešu TV zvaigzne Valērija Marīni.

glezniecība, mūzika» un tamlīdzīgi, – tas mani nesaista. Kino ir laika veidošana, veidot kino nozīmē veidot laika dimensiju, dzīves laiku. Es baidos nāves... Nē, es milu dzīvi! Tāpēc sekss un maltīte, garša un erotisms ir divi svarīgākie dzīves faktori. Tās ir divas svarīgākās mūsu dzīves nepieciešamības – ēst un turpināt dzimtu. Šis nepieciešamības cilvēks ar savu intelektu transformē divās izsmalcinātās baudās.

Tātad – laiks; dzīvības veidošana; divi svarīgākie mūsu dzīves faktori – garša un erotisms, – tas vienmēr ir manās filmās. Māksla ir dzīve un dzīves veidošana. Es to tā gribu redzēt, es tā gribu domāt.

– Tavām filmām tik raksturīgais erotisms tiek vērtēts kā jauns, vardarbīgs, tumšs. Kāds būtu tavs viedoklis?

– Līdz šim esmu veidojis ironiskas filmas, izsakot savu viedokli par iesīkstējušām tradīcijām. Ironija paver iespēju pārāk nedramatizēt dzīvi. Tā ļauj skatīt notikumus un priekšmetus citā rakursā. Viss mainās, un mums jāmainās līdzīgi.

– Tavā filmā *Krūtis un mēness* varonis nodarbojas ar seksu, sūkjot vienu otram kāju piņķstus, radot nepatīkamas skaņas un pat izmantojot maizes kukuli. Presē bija rakstīts, ka delikātiem skatītājiem šo filmu skatīties nevajadzētu.

– Filmā *Krūtis un mēness* es vienkārši uzgavilēju krūtīm – pašam skaidrākajam sievietes ķermenim.

– Esmu lasījis tavus izteikumus par meliem. Tev tik melot?

– Beigās viss ir realitāte, bet sākumā – meli. Tie kļūst par realitāti, kad es tos materializēju vai kāds cits. Meli ir lielisks radošs akts. Savās filmās apdziedu melus kā augstāko mākslas formu. Tāpēc es bezgala cienu Fellīni – lielisks melis. Domāju, ka pirmais melis uz pasaules bija arī pirmais mākslinieks.

– Vai attiecībā ar cilvēkiem tu tā labi, kārtīgi melo?

– Esmu melojis vienmēr un vienmēr visus mēnījus. Kur gan nav melu, varbūt vieģīgi vajprātā. Man ir dzīvī nācijas nonākt līdz mentālai robežai, kur tālāk vairs melu nav. Es sāku jukt prātā.

Bet, piemēram, tagad es jau atkal meloju.

– Tev arī. Jo es gribu, lai tu visu, ko es stāstu, redzi skaidru, es gribu, lai tev ir patīkami. Es gribu radīt visu skaistu jebkuros apstākļos.

Kad man kāds saka: «Tas ir objektīvi,» – es neticu. Nav nekā objektīva. Es varu kaut ko nofilmēt no viena punkta, bet

Bigas Luna un Valērija Marīni Bolonjas Mākslas tirgū «ARTEFIERA»

Bigas Lunas 1995. gada portrets.

pietiek ar kameru pakāpties sāņus, un viss izskatīsies citādi. Viss ir subjektīvs.

– Gleznotāja un režisora gaitas, kas ir patīkamāk?

– Ir burvīgi brīži, kad varu vienatnē gleznot. Un ir burvīgi brīži filmējot, kad 60 cilvēku lielā trupā mani saprot. Uzņemt filmu – tā ir milzīga atbildība, tie ir arī sarežģījumi. Pirmās trīs nedēļas – karš vien, karš vien, bet ceturtajā nedēļā, kad trupas cilvēki mani ir iepazīnuši un sāk saprast, viss ieiet sliedēs. Es saku palīgam – uzņemot nākamo ainu, es neteikšu, kurā brīdī tiks ieslēgta kamera. Bet jūs darbojieties, darbojieties. Un visa lielā trupā kļūst kā ota un krāsas mākslinieka rokās. Tā ir liela privilēģija.

– Ievēroju dažās tavās gleznās kādu resnu figūru ar spirāli uz vēdera. Vai tas kaut kā saistīts ar Alfredu Žari patafiziku? Vai uzskati sevi par patafiziku?

– Tieši tā! Man viss ir patafizika, viss sastāv no simboliem. Un viens no būtiskākajiem simboliem ir spirāle. Arī mūsu sarunai ir spirāles forma – ar tavu pirmo jautājumu kā sākumpunktu un ar galapunktu, kurš gan nav zināms, kura varbūt nemaz nebūs.

– Cik tālu esi ticis ar ieceri uzrakstīt komēdiju? Stimuls nākot no kādas tavas draudzenes, kura bijusi precēta ar okeanologu un pametusi vīru tāpēc, ka tas ielaidis mājas baseinā pāris haizivju.

– Teiksim tā – darbs drīz būs galā.

– Kāda ir tava attieksme pret naudu?

– Briesmīga! Briesmīga! Man ir ļoti daudz naudas. Bet doma, ka es varētu palikt kādreiz bez naudas, mani vienkārši terorizē, tāpēc es neieredzu naudu. Man ir laimējies, jo mana sieva veiksmīgi nodarbojas ar naudas lietām. Es pats nezinu, cik daudz naudas man īsti ir, nezinu jau 12 gadus. Bet man ir bail palikt bez naudas, tāpēc reizēm es sievai vienkārši paprasu: «Mums taču ir daudz naudas?»

– Tavi lielie panākumi. Tev patīk būt uzmanības centrā?

– Jā, ļoti. Redz, kāds es esmu niecīgs cilvēks.

Gribu būt mīlēts, būt uzmanības centrā, gribu sev visu labāko. Godkāriba – tas ir kaut kas ļoti vīrišķīgs. Erekcija, triumfs, uzvara, būt pirmajam! Vīrietis vienmēr piesien sev degungalā kādu burkānu un nemitīgi skrien tam pakaļ – kā ēzēlis, lai sakamptu mutē.

– Tā kā esmu māksliniece no Rīgas, pajautāšu, ko tu zini par Latviju?

– Zinu, kur tā atrodas. ●